

SUSTAINABLE VS StRANDED ASSETS:

• OVER TAXEREN EN WAARDEREN

- Willem RodeRmond, SENIOR DIRECTOR
- 12 SEPTEMBER 2017

**STRANDED ASSETS
IN HET VASTGOED?**

**VAN:
LOCATIE, LOCATIE, LOCATIE ...**

BREEAM[®] NL

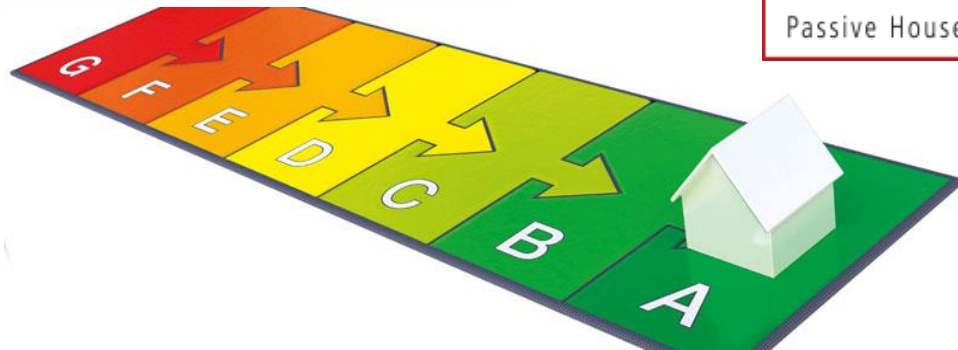
... NAAR:

LABEL, LABEL, LABEL?

PEFC[™]

BÂTIMENTS TERTIAIRES

G R E S B[®]

GEBIED

GEBOUW

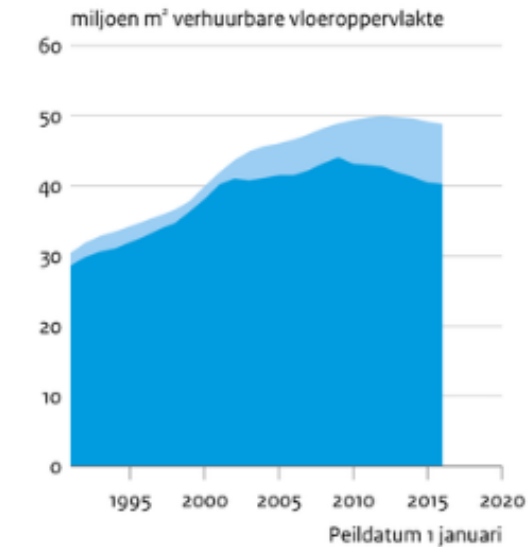

GEBRUIK

Risicofactor structurele leegstand

Oppervlakte en leegstand van kantoren

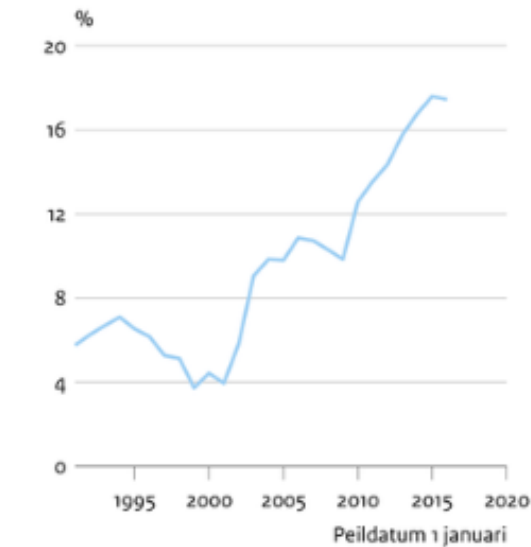
Totaal

Leegstand
In gebruik

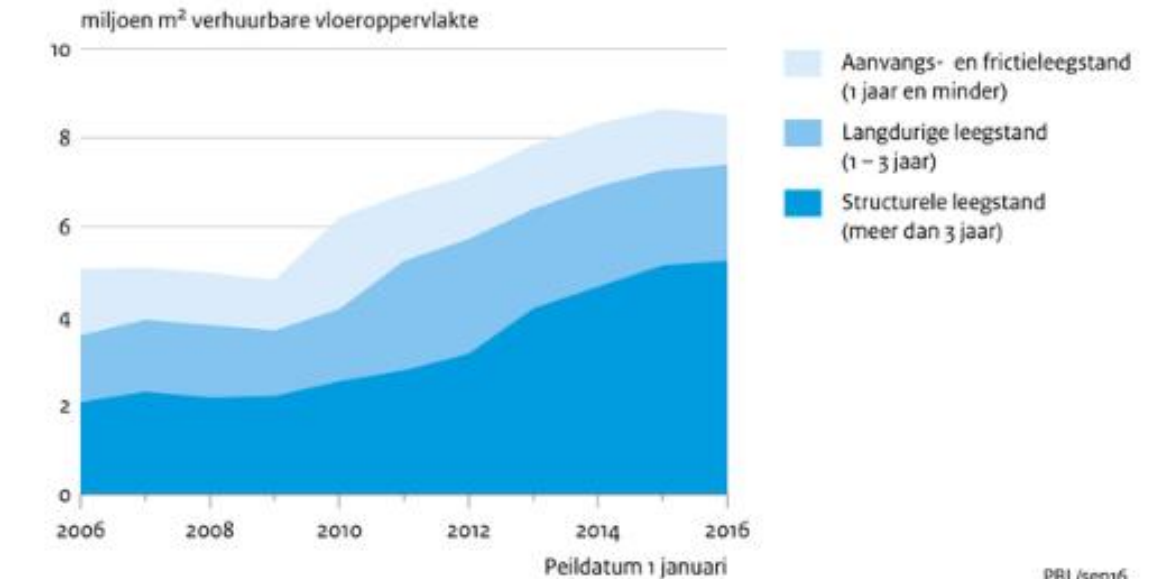
Bron: Bak; bewerking PBL

Aandeel leegstand

PBL/sep16
www.clo.nl/nl215204

Leegstand van kantoren naar duur

Bron: Bak; bewerking PBL

PBL/sep16
www.clo.nl/nl215204

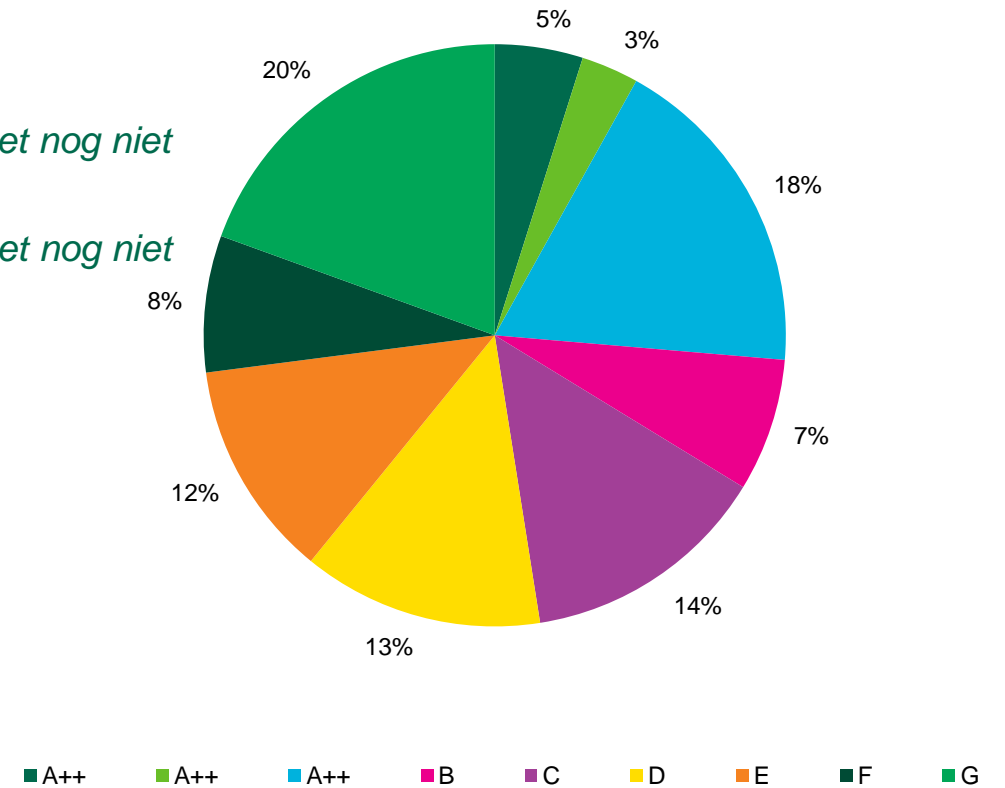
Source: Energie Centrale Nederland (2015).

Risicofactor Regelgeving

Verdeling kantoreenvoorraad naar energielabel (2014)

52,6% van alle kantoren voldoet nog niet aan regelgeving 2023

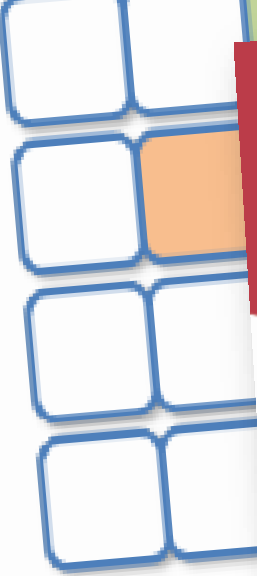
73,8% van alle kantoren voldoet nog niet aan regelgeving 2030

Source: Energie Centrale Nederland (2015).

Risico: effect op indirect en direct rendement?

Gebouwen
 Het bepalen van
 vanuit het persp
 financieel render

THE BUSINESS CASE FOR GREEN BUILDING

A Review of the Costs and Benefits for Developers, Investors and Occupants

SKANSKA

ect of Sustainability
 Values, Rents, and
 nt Performance:
 Evidence

ility

port 2014

cal
 of
 O₂
 his
 pact
 has
 vist,
 lude
 n the
 re tax
 active

is been
 office
 ok, and
 research
 urns of
 justify

Risicofactor

Indirect rendement

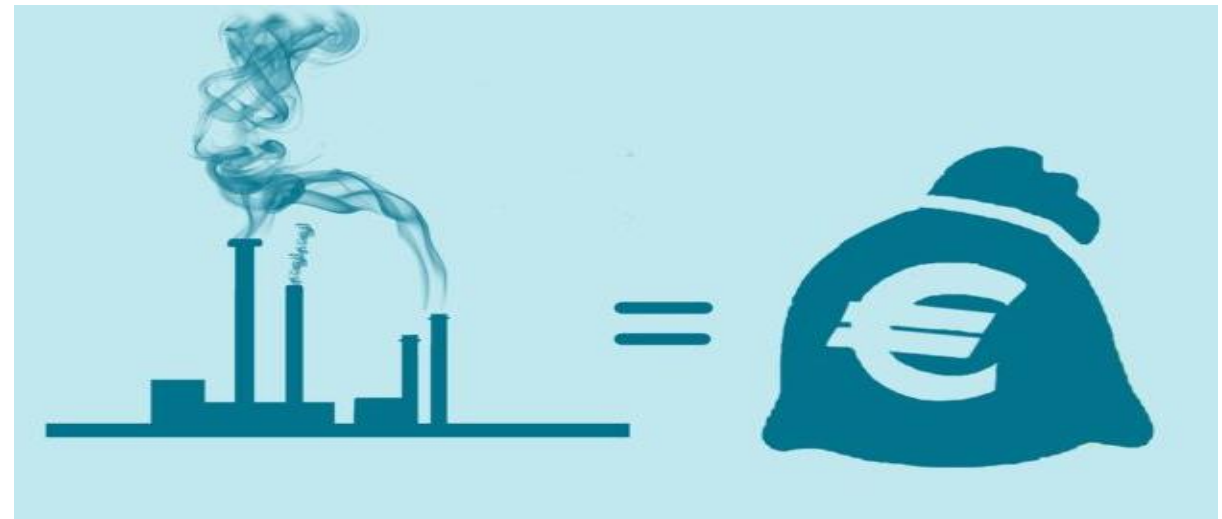

BEURS

12 ☆ 497

PGGM eist dat vastgoedfondsen CO₂- uitstoot met helft terugbrengen

Eva Rooijers
vrijdag 23 oktober 2015, 6:00

Risicofactor direct rendement

GEBIED

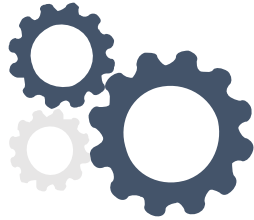
GEBOUW

GEBRUIK

Gebouw

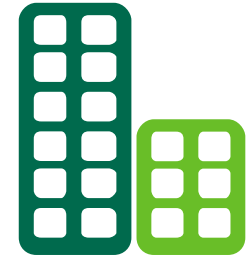
RED FLAGS

+15 jaar
Levensduur
klimaatinstallaties

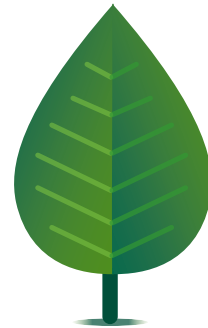
> 3,000 m²
Single tenant
vloervelden

+15%
Leegstand

< 3 Jaar
Huurcontracten

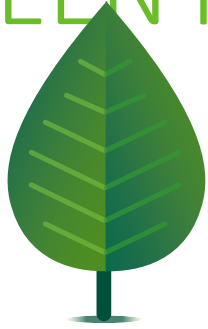
D-label
Of slechter

+/-
Transformatie

Gebouw

GREEN FLAGS

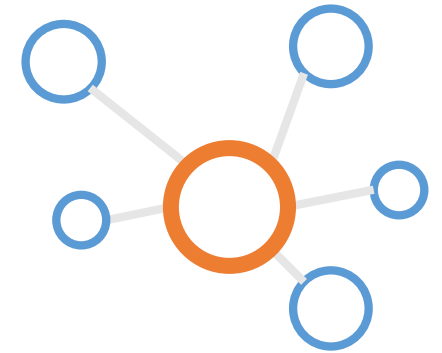
C-label

Of beter

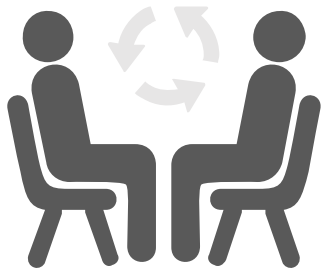
Klimaatklasse B

Of beter

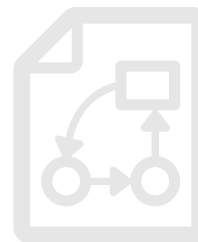
OV-knooppunt

Bereikbaarheid

Greenleases

Wederzijdse
inspanning

Flexibiliteit

Transformatie

Best in area

Competitief
voordeel

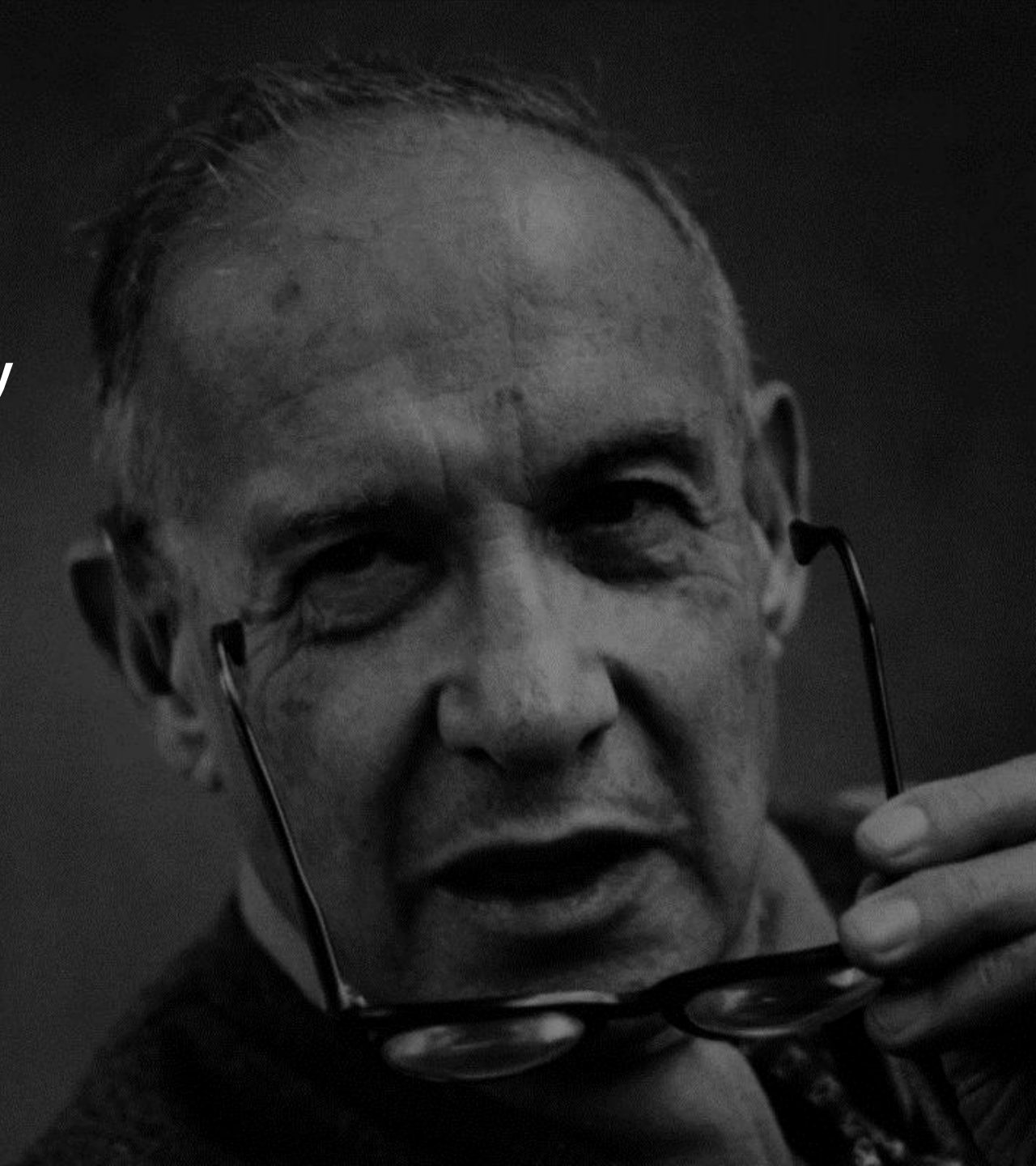
Taxeren en waarderen

Toekomstgerichte modellen?

- Taxateur moet standpunt innemen en lef tonen om de duurzaamheid mee te nemen in de waardering; Onze modellen zijn nog niet afgestemd op de toekomst;
- Werkt onze manier van taxeren/waarden positieve veranderingen tegen?
- “Waardering, heel misschien indirect, maar we volgen de markt”;
- Bank speelt ook belangrijke rol.

“It is pointless to try to predict the future. It is possible to identify and prepare for the future that has already happened.”

- Peter Drucker

CBRE

- Willem RodeRmond
- Willem.RodeRmond@CBRE.COM
- +31 (0)6 25655975